

สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญยสมบัตินวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

Montessori Teaching and Learning Environment at Boonyasombat Witthaya School, Sawi District, Chumphon Province

ผู้สดี ศรีสัมพันธ์*

ดร.สุพจน์ พันธุ์นิยม**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี และเพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญยสมบัตินวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูผู้ช่วย ในโรงเรียนบุญยสมบัตินวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จำนวน 34 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าระดับความเข้าใจของ ประชากรในโรงเรียนบุญยสมบัตินวิทยาต่อสภาพการจัดการ เรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญยสมบัติน วิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพรโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับของระดับความเข้าใจจาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ 1) บทบาทของครู ในระบบมอนเตสซอรี 2) เทคนิคการให้บทเรียน

3) หลักการสอนแบบมอนเตสซอรี 4) สื่ออุปกรณ์การสอน กลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษาและ 5) ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรี ตามลำดับ

Abstract

The purpose of this study was to investigate the Montessori teaching and learning environment and suggestion at Boonyasombat Witthaya School, Sawi District, Chumphon Province. The population for the study comprised 34 school personnel, including school administrators, teachers, and assistant teachers. A research instrument was a questionnaire with the reliability of .971. Statistics used in data analysis consisted of percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that the research participants' comprehension level towards the Montessori teaching and learning environment was

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

**ดร.สุพจน์ พันธุ์นิยม อาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

at a moderate level in all aspects. When considering each aspect, the results demonstrated that almost all aspects were rated at the highest level. Ranked in descending order by mean of each aspect, the comprehension level results reported as follows: 1) roles of teachers in Montessori education, 2) learning techniques, 3) Montessori teaching principles, 4) instructional media for language development, and 5) basic knowledge of Montessori approach respectively.

คำสำคัญ : สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรียในโรงเรียนบุญยสมบัตินิเทศวิทยา Montessori teaching and learning environment at Boonyasombat Witthaya School

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรียเป็นการจัดสภาพการเรียนรู้สำหรับเด็ก โดยมีครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมือนบ้านและเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้เสรีภาพแก่เด็กให้คำปรึกษาและกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองให้ใช้จิตใจซึมซับสิ่งแวดล้อมโดยครูคำนึงถึงความสนใจความต้องการและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ของเด็กและยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการจัดการสอนแบบมอนเตสซอเรียจะคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ให้เด็กได้ฝึกทักษะกลไกผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้ารู้จักควบคุมการทำงานด้วยตัวเอง เพราะมอนเตสซอเรียเชื่อว่า เด็กคือผู้รู้ความต้องการของตนเองและมีความสามารถที่จะซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมได้ หลักสูตรของมอนเตสซอเรียสำหรับเด็กวัย 3-6 ขวบ ครอบคลุมการศึกษา 3 ด้านคือ

1. ด้านทักษะกลไก (Motor Education) หรือกลุ่มประสบการณ์ชีวิต
2. ด้านประสาทสัมผัส (Education of the Senses)
3. ด้านการเขียนและคณิตศาสตร์ (Preparation For Writing an Arithmetic) หรือกลุ่มวิชาการเพื่อให้มีความเข้าใจในสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรียในปัจจุบันและศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรียใน โรงเรียนบุญยสมบัตินิเทศวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรีย เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของเด็กเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรียในโรงเรียนบุญยสมบัตินิเทศวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรียในโรงเรียน บุญยสมบัตินิเทศวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอเรีย ใน โรงเรียนบุญยสมบัตินิเทศวิทยา อำเภอสวี จังหวัด ชุมพร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้ช่วย ใน โรงเรียนบุญยสมบัตินิเทศวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร รวมจำนวนทั้งสิ้น 34 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริใน โรงเรียนอนุบาลสมบัติวิทยา อำเภอ สวี จังหวัด ชุมพรโดยมีตัวแปรที่ศึกษาในด้านต่างๆได้แก่ประเมินความรู้การสสอนแบบมอนเตสซอริ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และ ครูผู้ช่วย ใน โรงเรียนอนุบาลสมบัติวิทยา อำเภอ สวี จังหวัดชุมพร และการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอริ ใน โรงเรียนอนุบาลสมบัติวิทยา อำเภอ สวี จังหวัด ชุมพร โดยใช้แนวทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย: ตามแนวคิดมอนเตสซอริของสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่หรือสถานที่ในการศึกษา

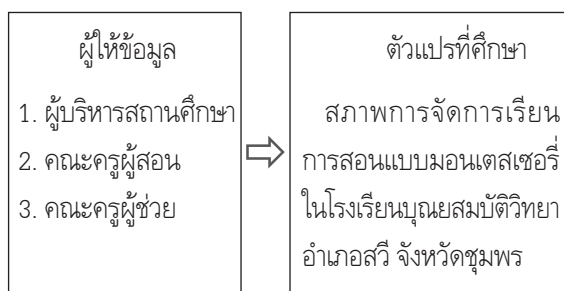
โรงเรียนอนุบาลสมบัติวิทยา อำเภอ สวี จังหวัดชุมพร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

วิจัยระหว่างเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึง 30 เมษายน 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับในการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษา รูปแบบการบริหารการจัดการความรู้ การสอนแบบมอนเตสซอริในปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลสมบัติวิทยาอำเภอ สวี จังหวัดชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี Montessori

เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ ในสภาพที่แตกต่างกันไปจากผู้ใหญ่ เราต้องยอมรับนับถือเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ควรจัดการศึกษาให้เด็กแต่ละคนตามความสามารถและความต้องการตามธรรมชาติของเขา โดยพัฒนาการสอนให้สัมพันธ์กับพัฒนาการความต้องการของเด็ก

เด็กมีจิตซึมซาบได้ มนุษย์เราเป็นผู้ให้การศึกษาแก่ตนเองและเปรียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำ ซึ่งจะซึมซาบข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม เด็กใช้จิตในการหาความรู้ ซึมซาบเอาสิ่งต่างๆเข้าไปในจิตของตนเองได้ ในการพัฒนาของจิตที่ซึมซาบได้ มีทั้งระดับที่เราทำไปโดยที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว อายุตั้งแต่เกิด ถึง 3 ขวบ เป็นช่วงที่จิตซึมซาบโดยไร้ความรู้สึกโดยการพัฒนาประสาทที่ใช้ในการเห็น การได้ยิน การลิ้มรส การดมกลิ่น และการสัมผัส เด็กจะซึมซาบทุกสิ่งทุกอย่าง

ช่วงเวลาหลักของชีวิต คือช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในระยะแรกเป็นช่วงพัฒนาสติปัญญา และเด็กสามารถเรียนทักษะเฉพาะอย่างได้อย่างดี ครูจะต้องช่างสังเกตและใช้ประโยชน์จากเวลานี้ ในการจัดเตรียมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ที่สุด

การเตรียมสิ่งแวดล้อม มอนเตสซอริเชื่อว่าเด็กเรียนได้ดีที่สุดในสภาพการจัดสิ่งแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้อย่างมีจุดหมายการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ เพื่อให้เด็กได้มีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่ เด็กจะทำได้ทำกิจกรรมต่างๆตามความคิดของตนเองบ้าง

การศึกษาด้วยตนเองเด็กสามารถเรียนได้ด้วยตนเองจากการที่เด็กมีอิสระในสิ่งแวดล้อม ที่จัดเตรียมไว้อย่างสมบูรณ์การศึกษาด้วยตนเองควรจะมอบหมายมากขึ้น

ในวงการศึกษาและควรจะเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือลดวิธีการให้ครูเป็นศูนย์กลางในการเรียน

หลักสูตรของการสอนแบบ Montessori

วิถีทางของการเรียนการสอนแบบ Montessori นั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงเด็ก ความต้องการของเด็กในการเรียน ได้มีการเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้ทำงานด้วยตนเอง สิ่งแวดล้อม และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ นั้น ได้จัดระบบไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเอง โปรแกรมจัดเอาไว้ให้เด็กได้เป็นผู้เรียนที่มีอิสระ การควบคุมความผิดพลาดในการทำงานก็ด้วยการใช้วัสดุเหล่านั้นเอง และสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้ให้ตัวเอง เป็นตัวที่ทำให้เด็กมีอิสระ

หลักสูตรพื้นฐานสำหรับเด็กอายุ 1 .6 - 6 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ :

กลุ่มประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มประสาทสัมผัส

กลุ่มวิชาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบ Montessori

โรงเรียนที่ใช้การสอนแบบ Montessori นั้น กิจกรรมถือเป็นส่วนสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่ดำเนินไปในโรงเรียน เด็กเล็กควรจะได้เรียนด้วยร่างกายทั้งหมด โดยเน้นทางด้านการศึกษาฝึกฝนทางประสาทสัมผัส กิจกรรมหรืองานที่เด็กทำจะต้องมีความหมาย อุปกรณ์การเรียนได้วางรูปแบบเอาไว้ให้เด็กได้ทำงานต่างๆ เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กได้ทำงานต่อไป การเขียนก็เป็นจุดรวมของทั้งการเห็น การได้ยิน และการสัมผัส การแสดงออกทางการเขียนจะผ่านขั้นตอนต่างๆ จากการสัมผัสรูปทรงเรขาคณิต สัมผัสรูปพยัญชนะ สระ จากบัตรตัวอักษรและกระดาษทราย ใช้ดินสอสีลากไปตามกรอบแผ่นภาพโลหะ และเติมลายเส้นไปในกรอบแผ่นภาพโลหะที่วางไว้ ประสมคำโดยใช้ตัวอักษรต่างๆ และเขียนคำลำดับจากรูปธรรม

ไปสู่นามธรรมนี้ เป็นแนวคิดแฝงอยู่ในการจัดอุปกรณ์การเรียน

ในการทำงาน ครูจะต้องคอยสังเกตว่า เด็กพร้อมที่จะเรียนอุปกรณ์ในขั้นตอนต่อไปหรือยังตามลำดับความยาก - ง่าย หรือตามที่นักเรียนร้องขอ การแสดงอุปกรณ์มี 3 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

ขั้นที่ 1 : เชื่อมโยงการรับรู้ทางประสาทสัมผัส กับชื่อ

ขั้นที่ 2 : รู้จักชื่อของสิ่งของ

ขั้นที่ 3 : จำชื่อได้สอดคล้องกับอุปกรณ์

การสอนแนวนี้จะเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง โดยเน้นการฝึกฝนทางด้านประสาทสัมผัสมือทั้งสองข้างของเด็กๆ ซึ่งถือว่าเป็นครูคนสำคัญของเด็ก และแนวคิดนี้เชื่อว่าถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่างที่จะจับต้องและบิด หรือหมุน ด้วยมือ สมองจะทำหน้าที่ตอบสนองได้วัสดุอุปกรณ์ จึงจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอนแนวนี้ ความมีอิสระภาพ การศึกษาด้วยตนเอง และการฝึกฝนทางประสาทสัมผัสนี้เอง คือจุดสำคัญของการสอนแนว Montessori ที่ใช้กันทั่วโลกจนถึงปัจจุบันมากกว่า 100 ปี

โรงเรียน Montessori ทั่วโลก จะใช้อุปกรณ์การสอนแบบเดียวกันทั้งหมด ขณะเดียวกันก็มีการอนุโลมให้ใช้อุปกรณ์บางอย่างที่ทำจากวัสดุท้องถิ่น แต่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ที่กำหนด

ห้องเรียนของการสอนแนวนี้ จะมีลักษณะพิเศษคือเปิดโล่ง เด็กจะได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระ ตามความต้องการของตน ในห้องเรียนจะไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ครู ภายในห้องมีชั้นวางของ ซึ่งอยู่ในระดับสายตา บนชั้นมีอุปกรณ์ Montessori จัดวางไว้เป็นหมวดหมู่ มีตำแหน่งการวางที่แน่นอน และมีเพียง 1 ชั้น ต่อ 1 อุปกรณ์ เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักรอคอย

ครูผู้สอนจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอน จากศูนย์ฝึกอบรมครูของระบบการสอนแบบ Montessori การประเมินผลของระบบ Montessori จะใช้

การสังเกตความสามารถ ในการทำกิจกรรมของเด็กใน แต่ละกลุ่มวิชาการ ใช้อุปกรณ์การเรียนในแต่ละชั้น

จัดการเรียนการสอนที่เน้นที่เด็กเป็นสำคัญ ทางโรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพ.ศ. 2546 ของทางกระทรวง ศึกษาธิการเข้ากับนวัตกรรมการสอนแบบมอนเตสซอรี ทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา และการสอนภาษาตาม ธรรมชาติ เน้นการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เป็น ก้าวแรกสู่เส้นทางการเรียนรู้ที่มีความสุข อันจะนำไปสู่ การเติบโตขึ้นเป็นคนดีที่เก่งและมีความสุขต่อไป

แนวการสอนแบบมอนเตสซอรีเปิดโอกาสให้เด็ก ได้ค้นพบสิ่งต่างๆด้วยตนเอง โดยถือว่ามือทั้งสองข้างเป็น ครูที่สำคัญ เพราะเมื่อสองมือได้จับต้องสิ่งต่างๆ สมองก็จะ เกิดการเรียนรู้ แนวการสอนนี้จะเน้นการเตรียมความพร้อม เพื่อให้เด็กสามารถเรียนการอ่าน การเขียน และคิดคำนวณ โดยวิธีที่เป็นธรรมชาติเช่นเดียวกับการหัดเดินและหัดพูด

การสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นการสอนรูปแบบ หนึ่งในที่เข้ากับบริบทสังคมไทยและช่วยลดข้อขัดแย้ง ในสังคมลงไปได้ในเรื่องการสอนเด็กปฐมวัย เพราะมีระบบ การจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจนเป็น การสอนรายบุคคล โดยมีอุปกรณ์ต่างๆ ที่เตรียมความพร้อมในการเรียนทุก กลุ่มวิชาให้เด็กได้เรียนรู้ก่อนที่จะก้าวไปสู่การอ่าน เขียน คิดเลข

1. หลักการแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี มีหลักการที่สำคัญ 5 ประการ

1.1 เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the Child) มอนเตสซอรี เชื่อว่าเด็กแต่ละ คนมีความแตกต่างกัน เราจึงต้องยอมรับเด็กในลักษณะ เฉพาะของเด็กแต่ละคน

1.2 เด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ (Absorbent Mind) มอนเตสซอรีเปรียบเทียบของเด็กเหมือนฟองน้ำ ที่จะซึมซับ ข้อมูลจากประสบการณ์

1.3 ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Period) ช่วงเวลาสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ไม่ใช่ช่วง มหาวิทยาลัย แต่เป็นช่วงแรกเกิด ถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลา ของการพัฒนาสติปัญญา บุคลิกภาพ และทักษะต่างๆ

1.4 การเตรียมสิ่งแวดล้อม (Prepared Environment) มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีในสภาพ แวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้อย่างดี

1.5 การศึกษาด้วยตนเอง (Self or Auto-education) เด็กๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองใน สิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์

2. หลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี แบ่งออก เป็น 3 กลุ่มวิชาดังนี้

2.1 กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (Practical Life Exercises) เน้นการฝึกการช่วยเหลือตนเอง การดูแล กิจวัตรประจำวัน และ การดูแลสิ่งแวดล้อมฝึกการใช้กล้ามเนื้อ มัดเล็ก มัดใหญ่ และการประสานสัมพันธ์ตาและมือ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ฝึกสมาธิ และระเบียบวินัย และช่วยเชื่อมโยงเด็กระหว่างบ้านกับโรงเรียน

2.2 กลุ่มประสาทสัมผัส (Sensorial Exercises) เน้นการพัฒนาประสาทสัมผัสทั้งห้า ฝึกฝน ให้เป็นคนช่างสังเกต ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานด้วยตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะได้สำรวจค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันจะเป็นการเปิดเส้นทาง สู่การเรียนรู้

2.3 กลุ่มวิชาการ (Academic Introduction) มุ่งฝึกพื้นฐานที่ถูกต้องในการเรียนภาษาและคณิตศาสตร์ เด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนจากรูปร่างไปสู่นามธรรม โดยใช้อุปกรณ์ของมอนเตสซอรี เป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น ฝึกเขียนจากประสาทสัมผัส โดยการใช้ตัวอักษรกระดาษทราย เป็นต้น

3. การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็นชั้นเรียน

แบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศของบ้าน โดยมุ่งหวังให้เด็กรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่จะมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้อง ขณะที่น้องก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

4. อุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรี

อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและผ่านการพิสูจน์มาแล้วว่าเป็นอุปกรณ์ที่เด็กชอบ และเหมาะกับวัยของเด็กอย่างแท้จริงอุปกรณ์แต่ละชิ้นจะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการใช้และครอบคลุมหลักสูตรทั้ง 3 กลุ่มวิชา ซึ่งโรงเรียนมอนเตสซอรีทั่วโลกจะใช้อุปกรณ์แบบเดียวกันทั้งหมด แต่ปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละท้องถิ่น อุปกรณ์จะถูกจัดเรียงอย่างเป็นระบบ ตามลำดับจากง่ายไปหายาก และมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกใช้อุปกรณ์ได้ตามความต้องการ ควรนำแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวมาบูรณาการและจัดเป็นกิจกรรมที่หลากหลายดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมมอนเตสซอรี (Montessori)
2. ภาษาอังกฤษ (English)
3. ศิลปะสร้างสรรค์ (Art and Crafts)
4. ดนตรี (Music and Movement)
5. พืชผักสวนครัว (Gardening)
6. กิจกรรมทำอาหาร (Cooking)
7. พลศึกษา (Physical Education)
8. ธรรมชาติรอบตัว (Nature around me)

การจัดเรียนตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็นชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศของบ้าน มุ่งหวังให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ที่จะมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้องๆ ขณะที่น้องๆ ก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการฝึกทักษะ

การใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

หลักการจัดห้องเรียนจะเริ่มใช้ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล - ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยมีการจัดการดังนี้คือ

1. ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ทำการคละอายุ โดยแบ่งเกณฑ์ห้องละไม่เกิน 20 คน
2. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ ปีที่ 2 จะทำการคละระดับชั้นละ 12 คน (จำกัด 24 คน)
3. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ใน โรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยาลัย อำเภอสวี จังหวัดชุมพรระดับความเข้าใจของประชากรในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยาลัยในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 บทบาทของครูในระบบมอนเตสซอรี มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนอนุบาลสมทบวิทยาลัย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร บทบาทของครูในระบบมอนเตสซอรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยมีครูมีหน้าที่นำเสนอบทเรียน โดยแนะนำอุปกรณ์ต่อเด็กในการให้บทเรียนมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ ครูช่วยให้เด็กมีสมาธิอยู่กับกิจกรรมที่ทำ เพื่อนำไปสู่พัฒนาการ ครูเป็น “ผู้พิทักษ์” ไม่ให้เด็กถูกรบกวนจากผู้อื่นหรือสิ่งต่างๆ เป็นการสร้างความสมบูรณ์ในการทำงานให้เด็กและครูมีทักษะการสังเกตเด็ก ครูสังเกตการทำงานของเด็ก ตั้งแต่เริ่มนำอุปกรณ์จากชั้นมาสู่พื้นที่ทำงาน ขณะปฏิบัติและทำเสร็จเก็บกลับชั้นวางอุปกรณ์ตามเดิมตามลำดับ

1.2) เทคนิคการให้บทเรียนมีระดับความเข้าใจ ในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิคการให้บทเรียน

ของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนา
ด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี
ในโรงเรียนอนุบาลสมัชชัตติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
เทคนิคการให้บทเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความ
เข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยการเริ่มงานในการสอนแบบมอน
เตสซอรี ครูจะเป็นผู้สร้างความคุ้นเคยกับอุปกรณ์ให้แก่เด็ก
สร้างความคุ้นเคยกับ อุปกรณ์สร้างข้อตกลงร่วมกับเด็กให้
บทเรียนแก่เด็กมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือบทเรียน
ครูทำหน้าที่ที่ตรวจสอบความคิดรวบยอดของเด็กจากแบบ
ฝึกหัดที่เด็กได้ปฏิบัติ บทบาทหลักของครูคือให้ข้อเสนอแนะ
ของสิ่งต่างๆที่เด็กใช้ทำงาน เป็นการให้บทเรียนด้วยการ
สอน 3 ขั้นตอน ตามลำดับ

1.3) หลักการสอนแบบมอนเตสซอรีมีระดับ
ระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิค
การให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อ
พัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตส
ซอรี ในโรงเรียนอนุบาลสมัชชัตติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
หลักการสอนแบบมอนเตสซอรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับความ
เข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยมี ครูเป็น “ผู้สังเกต” การสังเกต
เด็ก เป็นกระบวนการที่เกิดจากการที่ครูสังเกตเด็กมากกว่า
การเตรียมการสอนตามหลักสูตรมากเป็นอันดับที่ 1 รองลง
มาคือ ครูเตรียมสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กมีการศึกษาด้วย
ตนเอง/ฟังตนเอง ครูจัดเตรียมสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้
เด็กไม่ต้องพึ่งผู้ใหญ่โดยการเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ
ให้เด็กสามารถฟังตนเอง และครูให้การยอมรับนับถือเด็ก
ให้ความเคารพเด็กโดยการอนุญาตให้เด็กได้เลือก ทำงาน
ในสิ่งที่ตนต้องการ และเวลาในการทำงานนานเท่าที่ต้องการ
อิสระภายใต้ขอบเขตที่กำหนด เด็กๆ มีอิสระที่จะเลือก
ทำงานที่ตนเองชอบแต่ไม่มีอิสระที่จะปฏิเสธการทำงาน
ตามลำดับ

สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้าน
ภาษา มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู
เทคนิคการให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่ม
วิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอน
แบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนอนุบาลสมัชชัตติวิทยา อำเภอสวี
จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่
ในระดับมาก โดยครูใช้สื่อเพื่อพัฒนาการจำแนกเสียงและ
รู้จักคำศัพท์ใหม่ เช่น สื่อชุดพยัญชนะต้น เป็นต้นเป็นอันดับ
ที่ 1 รองลงมาคือครูใช้สื่อเพื่อพัฒนาการสร้างคำ เช่น
แบบฝึกสะกดคำ กระดานสะกดคำ กระดานสร้างคำ ห่วง
บัตรคำ กระดานอ่านคำ เป็นต้น และครูใช้สื่อฝึกกล้าม
มือ เช่น กรอบไม้ ออกแบบรูปทรงเรขาคณิต ตัวอักษร
กระดาษทราย เป็นต้นตามลำดับ

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรี
มีระดับความเข้าใจในหลักการสอน บทบาทของครู เทคนิค
การให้บทเรียนของครู สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการ
เพื่อพัฒนาด้านภาษา ในการจัดการเรียนการสอนแบบมอน
เตสซอรี ในโรงเรียนอนุบาลสมัชชัตติวิทยา อำเภอสวี จังหวัด
ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความเข้าใจอยู่ในระดับ
มาก โดยประสาทรู้ด้วยการมองเห็นเป็นอันดับที่ 1 รอง
ลงมาคือประสาทรู้จากการฟังและกิจกรรมการดูแล
ตนเองตามลำดับ

**1. ผลการประชุมกลุ่มเพื่อศึกษาและแนะนำ
สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีเพื่อใช้
ใน โรงเรียนอนุบาลสมัชชัตติวิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
ดังต่อไปนี้**

หลักสูตรของการสอนแบบ Montessori

วิถีทางของการเรียนการสอนแบบ Montessori
นั้น เป็นหลักการที่คำนึงถึงเด็ก ความต้องการของเด็ก

ในการเรียน ได้มีการเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้ทำงานด้วยตนเอง สิ่งแวดล้อม และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ นั้น ได้จัดระบบไว้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเอง โปรแกรมจัดเอาไว้ให้เด็กได้เป็นผู้เรียนที่มีอิสระ การควบคุมความผิดพลาดในการทำงานก็ด้วยการใช้วัสดุเหล่านั้นเอง และสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้ให้ตัวเอง เป็นตัวที่ทำให้เด็กมีอิสระ

หลักสูตรพื้นฐานสำหรับเด็กอายุ 1 .6 - 6 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ได้แก่

กลุ่มประสบการณ์ชีวิต

กลุ่มประสาทสัมผัส

กลุ่มวิชาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบ Montessori

โรงเรียนที่ใช้การสอนแบบ Montessori นั้น กิจกรรมถือเป็นส่วนสำคัญของสิ่งต่างๆ ที่ดำเนินไปในโรงเรียน เด็กเล็กควรจะเรียนด้วยร่างกายทั้งหมด โดยเน้นทางด้านการศึกษาประสาทสัมผัส กิจกรรมหรืองานที่เด็กทำจะต้องมีความหมาย อุปกรณ์การเรียนได้วางรูปแบบเอาไว้ให้เด็กได้ทำงานต่างๆ เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กได้ทำงานต่อไป การเขียนก็เป็นจุดรวมของทั้งการเห็น การได้ยิน และการสัมผัส การแสดงออกทางการเขียนจะผ่านขั้นตอนต่างๆ จากการสัมผัสรูปทรง เรขาคณิต สัมผัสรูปพยัญชนะ สระ จากบัตรตัวอักษรและกระดาษทราย ใช้ดินสอสีลากไปตามกรอบแผนภาพโลหะ และเติมลายเส้นไปในกรอบแผนภาพโลหะที่วางไว้ ประสมคำโดยใช้ตัวอักษรต่างๆ และเขียนคำลำดับจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมนี้ เป็นแนวคิดแฝงอยู่ในการจัดอุปกรณ์การเรียน

ในการทำงาน ครูจะต้องคอยสังเกตว่า เด็กพร้อมที่จะเรียนอุปกรณ์ในขั้นตอนต่อไปหรือยังตามลำดับความยาก - ง่าย หรือตามที่นักเรียนร้องขอ

การแสดงอุปกรณ์ มี 3 ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

ขั้นที่ 1 : เชื่อมโยงการรับรู้ทางประสาทสัมผัส กับชื่อ

ขั้นที่ 2 : รู้จักชื่อของสิ่งของ

ขั้นที่ 3 : จำชื่อได้สอดคล้องกับอุปกรณ์

การสอนแนวนี้จะเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง โดยเน้นการฝึกฝนทางด้านประสาทสัมผัสมือทั้งสองข้างของเด็กๆ ซึ่งถือว่าเป็นครูคนสำคัญของเด็ก และแนวคิดนี้เชื่อว่าถ้าเด็กได้มีบางสิ่งบางอย่างที่จะจับต้องและบิด หรือหมุน ด้วยมือ สมองจะทำหน้าที่ตอบสนองได้ วัสดุอุปกรณ์ จึงจัดว่าเป็นหัวใจสำคัญของการสอนแนวนี้ ความมีอิสระภาพ การศึกษาด้วยตนเอง และการฝึกฝนทางประสาทสัมผัสนี้เอง คือจุดสำคัญของการสอนแนว Montessori ที่ใช้กันทั่วโลกจนถึงปัจจุบันมากกว่า 100 ปี

โรงเรียน Montessori ทั่วโลก จะใช้อุปกรณ์การสอนแบบเดียวกันทั้งหมด ขณะเดียวกันก็มีการอนุโลมให้ใช้อุปกรณ์บางอย่างที่ทำจากวัสดุท้องถิ่น แต่ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ที่กำหนด ห้องเรียนของการสอนแนวนี้ จะมีลักษณะพิเศษคือเปิดโล่ง เด็กจะได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระ ตามความต้องการของตน ในห้องเรียนจะไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ครู ภายในห้องมีชั้นวางของ ซึ่งอยู่ในระดับสายตา บนชั้นมีอุปกรณ์ Montessori จัดวางไว้เป็นหมวดหมู่ มีตำแหน่งการวางที่แน่นอน และมีเพียง 1 ชิ้น ต่อ 1 อุปกรณ์ เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักรอคอย ครูผู้สอนจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอน จากศูนย์ฝึกอบรมครูของระบบการสอนแบบ Montessori การประเมินผลของระบบ Montessori จะใช้การสังเกตความสามารถในการทำกิจกรรมของเด็กในแต่ละกลุ่ม วิชาการใช้อุปกรณ์การเรียนในแต่ละชั้น

จัดการเรียนการสอนที่เน้นที่เด็กเป็นสำคัญทางโรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพ.ศ. 2546 ของทางกระทรวงศึกษาธิการเข้ากับนวัตกรรมการสอนแบบมอนเตสซอริ ทฤษฎีการเรียนรู้พหุปัญญา และการสอนภาษาตามธรรมชาติเน้นการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมทั้งทางด้าน

ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาเพื่อให้เป็นก้าวแรกสู่เส้นทางการเรียนรู้ที่มีความสุข อันจะนำไปสู่การเติบโตขึ้นเป็นคนดีที่เก่งและมีความสุขต่อไป

แนวการสอนแบบมอนเตสซอรีเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง โดยถือว่ามือทั้งสองข้างเป็นครูที่สำคัญ เพราะเมื่อสองมือได้จับต้องสิ่งต่างๆ สมองก็จะเกิดการเรียนรู้ แนวการสอนนี้จะเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กสามารถเรียนการอ่าน การเขียน และคิดคำนวณโดยวิธีที่เป็นธรรมชาติเช่นเดียวกับการหัดเดินและหัดพูด

การสอนแบบมอนเตสซอรี เป็นการสอนรูปแบบหนึ่งที่เหมาะกับบริบทสังคมไทยและช่วยลดข้อขัดแย้งในสังคมลงไปได้ในเรื่องการสอนเด็กปฐมวัย เพราะมีระบบการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจนเป็น การสอนรายบุคคล โดยมีอุปกรณ์ต่างๆ ที่เตรียมความพร้อมในการเรียนทุกกลุ่มวิชาให้เด็กได้เรียนรู้ก่อนที่จะก้าวไปสู่การอ่านเขียน คิดเลข

1. หลักการแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี มีหลักการที่สำคัญ 5 ประการ

1.1 เด็กจะต้องได้รับการยอมรับนับถือ (Respect for the Child) มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เราจึงต้องยอมรับเด็กในลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน

1.2 เด็กมีจิตที่ซึมซาบได้ (Absorbent Mind) มอนเตสซอรีเปรียบเทียบจิตของเด็กเหมือนฟองน้ำ ที่จะซึมซับข้อมูลจากประสบการณ์

1.3 ช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Period) ช่วงเวลาสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ไม่ใช่ช่วงมหาวิทยาลัย แต่เป็นช่วงแรกเกิด ถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลาของการพัฒนาสติปัญญา บุคลิกภาพ และทักษะต่างๆ

1.4 การเตรียมสิ่งแวดล้อม (Prepared Environment) มอนเตสซอรีเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ได้ดีในสภาพแวดล้อมที่ได้เตรียมเอาไว้อย่างดี

1.5 การศึกษาด้วยตนเอง (Self or Auto-education) เด็กๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้อย่างสมบูรณ์

2. หลักสูตรการสอนแบบมอนเตสซอรี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มวิชาดังนี้

2.1 กลุ่มประสบการณ์ชีวิต (Practical Life Exercises) เน้นการฝึกการช่วยเหลือตนเอง การดูแลกิจวัตรประจำวัน และการดูแลสิ่งแวดล้อม ฝึกการใช้กรรไกร หนีบดเล็ก หนีบดใหญ่ และการประสานสัมพันธ์ตาและมือ พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ฝึกสมาธิ และระเบียบวินัย และช่วยเชื่อมโยงเด็กระหว่างบ้านกับโรงเรียน

2.2 กลุ่มประสาทสัมผัส (Sensorial Exercises) เน้นการพัฒนาประสาทสัมผัสทั้งห้า ฝึกฝนให้เป็นคนช่างสังเกต ฝึกการทำงานอย่างเป็นระบบ รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำงานด้วยตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะได้สำรวจค้นหาและทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันจะเป็นการเปิดเส้นทางสู่การเรียนรู้

2.3 กลุ่มวิชาการ (Academic Introduction) มุ่งฝึกพื้นฐานที่ถูกต้องในการเรียนภาษาและคณิตศาสตร์ เด็กจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยใช้อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เช่น ฝึกเขียนจากประสาทสัมผัสโดยการใช้อวัยวะกระดากทราย เป็นต้น

3. การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรี
การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็นชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศของบ้าน โดยมุ่งหวังให้เด็กรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกัน พึ่งมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้อง ขณะที่น้องก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

4. อุปกรณ์การสอนแบบมอนเตสซอรี
อุปกรณ์ของมอนเตสซอรีได้รับการออกแบบให้

สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยและผ่านการพิสูจน์มาแล้วว่าเป็นอุปกรณ์ที่เด็กชอบ และเหมาะกับวัยของเด็กอย่างแท้จริง อุปกรณ์แต่ละชิ้นจะมีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการใช้และครอบคลุมหลักสูตรทั้ง 3 กลุ่มวิชา ซึ่งโรงเรียนมอนเตสซอรีทั่วโลกจะใช้อุปกรณ์แบบเดียวกันทั้งหมด แต่ปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละท้องถิ่น อุปกรณ์จะถูกจัดเรียงอย่างเป็นระบบ ตามลำดับจากง่ายไปหายาก และมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการเลือกใช้อุปกรณ์ได้ตามความต้องการ

ควรนำแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวมาบูรณาการและจัดเป็นกิจกรรมที่หลากหลายดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมมอนเตสซอรี (Montessori)
2. ภาษาอังกฤษ (English)
3. ศิลปะสร้างสรรค์ (Art and Crafts)
4. ดนตรี (Music and Movement)
5. พืชผักสวนครัว (Gardening)
6. กิจกรรมทำอาหาร (Cooking)
7. พลศึกษา (Physical Education)
8. ธรรมชาติรอบตัว (Nature around me)

การจัดเรียนตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี

การจัดชั้นเรียนแบบมอนเตสซอรีเป็นชั้นเรียนแบบคละอายุ เพื่อเป็นการจำลองบรรยากาศของบ้านมุ่งหวังให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พี่จะมีโอกาสช่วยเหลือและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับน้องๆ ขณะที้องๆ ก็จะมีโอกาสทำตามแบบอย่างของพี่ เป็นการฝึกทักษะการใช้ชีวิตในสังคมที่บุคคลมีความแตกต่างกัน

หลักการจัดห้องเรียนจะเริ่มใช้ในระดัชั้นเตรียมอนุบาล - ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยมีการจัดการดังนี้คือ

1. ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ทำการคละอายุโดยแบ่งเกณฑ์ห้องละไม่เกิน 20 คน
2. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ ปีที่ 2 จะทำการคละระดับชั้นละ 12 คน (จำกัด 24 คน)
3. ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนบุญสมบัติวิทยา อำเภอเสวี จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีระดับความเข้าใจการสอนแบบมอนเตสซอรีอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้สอดคล้องกับผลวิจัยสุขมาอุปรา และ สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูด้วยการอบรมภายในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักการและวิธีการมอนเตสซอรี กรณีศึกษา โรงเรียนวิศานุสรณ์ จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลการพัฒนาครูในรูปแบบการอบรมภายในด้านการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยโดยใช้หลักการและวิธีการมอนเตสซอรีของโรงเรียนวิศานุสรณ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการฝึกอบรมภายในที่แตกต่างจากการฝึกอบรมในสถาบัน โดยศึกษาจากการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรหลังจากได้รับการฝึกอบรมภายใน และศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาคือการฝึกอบรมภายในของโรงเรียนวิศานุสรณ์ ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูและบุคลากรระดับปฐมวัย ประกอบด้วยครูประจำชั้น 2 คน ครูผู้ช่วย 2 คน พี่เลี้ยง 3 คน และวิทยากรผู้ดำเนินการฝึกอบรมภายใน 1 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบศึกษารายกรณี ในระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ศึกษาโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกกลุ่มข้อมูล วิเคราะห์องค์ประกอบและสรุปอุปนัย ผลการศึกษาพบว่าครูและบุคลากรที่ได้รับการอบรมภายในส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการและวิธีการมอนเตสซอรี และมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษามอนเตสซอรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอสำหรับโรงเรียนโรงเรียนนุญสมบัติ

วิทยา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร

1) ด้านหลักการสอนแบบมอนเตสซอรี

(1) จัดอบรมบุคลากรในองค์กรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรีอย่างต่อเนื่อง ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีเวลาในการศึกษาและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น

(2) ควรมีการกระจายความรู้ สู่ทุกระดับ โดยฝ่ายบริหารเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงานขับเคลื่อนให้เกิดการกระจายความรู้ ควรมีการทบทวนเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถตอบโจทย์ได้อย่างแท้จริง

2) ด้านบทบาทของครูในระบบมอนเตสซอรี

(1) ควรมีการชี้แจง หรือการอบรมหลักสูตร ที่มีแนวทางและการเข้าใจร่วมกัน สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้

3) ด้านเทคนิคการให้บทเรียน

(1) ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อ

ให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตสื่อ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

(2) ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอน

4) สื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการเพื่อพัฒนาด้านภาษา ควรจัดให้มีการอบรมเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนกลุ่มวิชาการโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสื่อ

5) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบมอนเตสซอรี ควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง

1. ข้อเสนอสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี ในโรงเรียนระดับปฐมวัย เพื่อเข้าใจสภาพกำหนดนโยบายและทิศทางในการพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการความรู้ การดำเนินงานทางด้านวิชาการให้มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจน์ เสียงเพราะ. (2553). คู่มือการสอนแบบมอนเตสซอรี หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทรับรู้ หมวดภาษา และหมวดคณิตศาสตร์. ประจวบคีรีขันธ์ : โรงเรียนบ้านดอนใจดี.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอติสันเพรดโปรดักส์.
- คริสติน วอร์ด. (2548). คู่มือครูสำหรับเสริมสร้างสมองเด็กวัยเรียน. กรุงเทพฯ : แพลน ฟอรัคิต.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย:ตามแนวคิดมอนเตสซอรี. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์. (2540). การสอนแบบมอนเตสซอรีจากทฤษฎีสู่แบบการนำไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

- บุญชู อังสวัสดิ์. (2553). รายงานการพัฒนการสอนแบบมอนเทสซอรีในบริบทประจวบคีรีขันธ์. ประจวบคีรีขันธ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
- บุหงา วัฒนะ. (2536). การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเทสซอรี. พระนครศรีอยุธยา : วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ประมวญ ดิศักดิ์. (2534). บ้านเด็ก : การพัฒนาเด็กตามแบบมอนเทสซอรี. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิ่ง.
- มัลลิกา งามสะอาด. (2553). คู่มือการสอนแบบมอนเทสซอรี หมวดชีวิตประจำวัน หมวดประสาทรับรู้ หมวดภาษา และหมวดคณิตศาสตร์. ประจวบคีรีขันธ์ : โรงเรียนสามัคคีร่วมจิต.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิ่ง.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : มนตรี.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2540). เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาเรื่องจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Cheng, E.C.K. (2015). Knowledge Management for School Education. Springer Brief in Education, Hong Kong : Softcover.
- Dohrmann, K. R. (2003). Outcomes for Students in a Montessori Program: A Longitudinal Study of the Experience in the Milwaukee Public Schools. Amsterdam : Koninginneweg.
- Dohrmann, K.R., Nishida, T.K., Gartner, A., Lipsky, D.K., & Grimm, K.J. (2007). High School Outcomes for Students in a Public Montessori Program. Journal of Research in Childhood Education. 22(2), 205-217.
- Mathi, K. (2004). Key Success Factors For Knowledge Management. Master Thesis, Internationales Hochschulinstitut LINDAU, University of Applied Sciences/ FH Kempten, Germany : LINDAU.
- Takeuchi, N (2000). SECI (Nonaka Takeuchi). JapanLillard, A.S. (2012, June). Preschool Children's Development in Classic Montessori, Supplemented Montessori, and Conventional Programs. Journal of School Psychology. (50), 379-401.
- Lillard, A.S. & Else-Quest, N. (2006. September 29). Evaluating Montessori Education. Science. (131), 1893-94.
- Lillard, A.S. (2005). Montessori: The Science Behind the Genius. New York: Oxford UP.
- Rathunde, K. (2003). A Comparison of Montessori and Traditional Middle Schools: Motivation, Quality of Experience, and Social Context. The NAMTA Journal. 28(3), 12-52.